

کدام آرایه‌ها در بیت زیر یافت می‌شود؟

«جدا از ماه رویت عاشقان از چشم تر هر شب / فروریزند کوکب تا فروریزند کوکب‌ها»

(۱) تشبیه - ایهام - استعاره - مراعات‌نظیر

(۲) حسن‌تعلیل - تشبیه - تشخیص - اغراق

(۳) استعاره - تضاد - ایهام - تلمیح

(۴) تشخیص - اغراق - تضاد - جناس

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «ماه رو» تشبیه دارد: چهره مثل ماه / «جدا از ماه رویت» نیز ایهام دارد: ۱- عاشقان دور از

تو اشک می‌ریزند، ۲- این که اشک ریختن از چهره تو جدا و دور باشد. / «کوکب» اول استعاره از «اشک» است. / «اه»

کوکب و شب» مراعات‌نظیر

در کدام گزینه آرایه‌ای نادرسبت ذکر شده است؟

(۱) کجروی در کیش ما کفر است «صائب» همچو تیر / از چه دائم در کشاکش چون کمان افتاده‌ایم (ایهام تناسب - تشبیه)

(۲) با تهی‌چشمان چه سازد نعمت روی زمین / سیری از خرمن نباشد دیده‌غربال را (اسلوب معادله - استعاره)

(۳) دل چو روگرداند برگرداندن او مشکل است / روی دل تا برنگردیده است برگردان مرا (تناقض - کنایه)

(۴) شمع در کوتاهی خویش از آن دارد سعی / که به خاکستر پروانه رساند خود را (حسن تعلیل - تشخیص)

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بیت گزینه «۳» تناقض به کار نرفته است.

کنایه: روبرگردان ← بی‌اعتنایی، ترک کردن

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: ایهام تناسب: کیش ← (۱) مذهب، آیین (معنای قابل قبول) (۲) کمان‌دان (با تیر و کمان تناسب دارد) /

تشبیه: همچو تیر، چون کمان

گزینه «۲»: اسلوب معادله: مصراع دوم مصداقی برای توضیح مفهوم مصراع اول است. / استعاره: دیده‌غربال (اضافه استعاری)

گزینه «۴»: حسن تعلیل: شاعر دلیل کوتاه شدن شمع (آب شن شمع) را تلاش او برای رسیدن به خاکستر پروانه

دانسته است. تشخیص: سعی کردن شمع

در همه گزینه‌ها به جز گزینه ..... حذف فعل صورت گرفته است.

(۱) به جمال بی نظیرت، به شراب شیر گیرت / که به گرد عهد و توبه نروم دگر، نگردم

(۲) که من با تو خورم صد گونه سوگند / کنم با تو بدان سوگند، پیوند

(۳) هزار شکر که دیدم به کار خویشت باز / ز روی صدق و صفا گشته با دلم دمساز

(۴) ناصحم گفتم که جز غم چه هنر دارد عشق / برو ای خواجه عاقل هنری بهتر از این

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در این بیت حذف فعلی صورت نگرفته است.

تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱»: «به» سوگند در مصراع اول به کار رفته که حذف فعل به قرینه معنوی صورت گرفته است به جمال

... (سوگند می‌خورم) به شراب ... (سوگند می‌خورم)

گزینه «۳»: هزار شکر (می‌کنم) ← حذف فعل به قرینه معنوی

گزینه «۴»: هنری بهتر از این (است) ← حذف فعل به قرینه معنوی

در ابیات زیر چند «ان» به مفهوم جمع دلالت می‌کند

الف) اردشیر بابکان بنهاد بر سر تاج داد / بازوی مردی به دفع تاج داران برگشاد

ب) موی او تاری و تیره چون روان اهرمن / روی او تابان درخشان همچو جان جبرئیل

ج) پلنگن بنالند در کوهساران / هژبران بمیرند در نیستان‌ها

۱) چهار

۲) پنج

۳) شش

۴) هفت

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. «ان» در تاج‌داران، پلنگان، کوهساران و هژبران، نشانه جمع است.

در همهٔ گزینه‌ها به جَز گزینه ..... جمله‌ای با «نهاد + مفعول + مسند + فعل» وجود دارد.

- (۱) آه عشوه‌گری‌های زلیخا سازد / غافل از حسرت یعقوب مه کنعان را
- (۲) پندی که نیکوخواه من، می‌داد بد پنداشتم / تا لاجرم در عشق او نامی که دیدی ننگ شد
- (۳) آن‌که هر دم در ره او می‌فکندم خویش را / راه می‌گردانم اکنون هر کجا می‌بینمش
- (۴) غنچه را پیره‌نی کز غم عشق آمد چاک / خار را سوزن تدبیر و رفو می‌بینم

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. گزینه «۳»: آن‌که هر دم خویش را در ره او می‌فکندم، اکنون هر کجا می‌بینمش راه می‌گردانم. ← «خویش» مفعول / ضمیر «ش» مفعول / مسند ندارد. تشریح گزینه‌های دیگر

گزینه «۱» آه اگر عشوه‌گری‌های زلیخا، مه کنعان را از حسرت یعقوب غافل سازد. «عشوه‌گری‌ها» نهاد، «مه کنعان» مفعول، «غافل» مسند و «سازد» فعل است.

گزینه «۲»: (-) نهاد، «پند» مفعول، «بد» مسند، «پنداشتم» فعل

گزینه «۴»: «من» نهاد، «خار» مفعول، «سوزن» مسند و «می‌بینم» فعل است.

در عبارت زیر به ترتیب چند «حرف ربط وابسته‌ساز» و چند «حرف ربط هم‌پایه‌ساز» مشهود است؟

«زد و ترفیع به اسم من درآمد. فوراً مسئله میهمانی و قرار با رفقا را با عیالم که به تازگی با هم عروسی کرده بودیم، در میان گذاشتم. گفت: تو شیرینی عروسی هم به دوستانم نداده‌ای و باید در این موقع درست جلویشان درآیی، ولی چیزی که هست ظرف و کارد و چنگال برای دوازده نفر بیشتر نداریم باید عده میهمان بیش‌تر از یازده نفر نباشد که با خودت بشود دوازده نفر.»

(۱) چهار - سه   (۲) چهار - چهار   (۳) سه - سه   (۴) پنج - چهار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. حرف ربط وابسته‌ساز: که (که به تازگی)، که (چیزی که هست)، چون، که (که با خوت) ← ۴ مورد

حرف هم‌پایه‌ساز: و (ترفیع)، و (و باید)، ولی ← ۳ مورد

در کدام گزینه غلط املائی می‌یابید؟

- (۱) در ثنایت معترف گردم به عجز خویشتن / گر نه با طبع من اقبال تو باید انضمام
- (۲) ای که انگشت‌نمایی به کرم در همه شهر / وه که در کار غریبان عجبت اهمالی است
- (۳) وقت آن شیرین‌قلندر خوش که در اطوار سیر / ذکر تسبیح ملک در حلقه زنار داشت
- (۴) اندر آن زندان ز ذوق بی‌قیاس / خوش شگفت از قرص جسم تو حواس

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. غلط املائی و شکل درست آن:

قرص ← غرس

در همهٔ گزینه‌ها به جَز ..... غلط املائی وجود دارد.

(۱) چون صورت غضب شهریار بنشست و از آنچه بود آسوده‌تر گشت، کلمه‌ای که لایق سیر حمیده و خلق کریم او بود، بر زبان براند.

(۲) خسرو از این سخن اعجاب تمام کرد و متعجب بماند که مگر از حول این واقعه و ترس این حادثه که او را افتاد، التماسی بدین خساست می‌کند.

(۳) به حَسَن التَّفَاتِ مَلِكِ مَلْحُوظٍ و به انواع کرامات محظوظ گشت تا حدّی که خرس را بر مقام او رشک بیفزود اما اظهار کردن صلاح ندانست.

(۴) شیری آن‌جا پادشاهی دارد، چنین نگارستانی خویش کرده و دَدان آن نواهی را در دام طاعت خود آورده و اسباب عیش در آن آرام جای، ساخته می‌دارد.

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. غلطهای املائی و شکل درست آنها:

گزینه «۱»: صورت ← سورت (تندی و تیزی)

گزینه «۲»: حول ← هول (ترس)

گزینه «۴»: نواهی ← نواحی (جمع ناحیه)

در کدام گزینه معنای همه واژه‌ها درست است؟

(۱) (صحیفه: کتاب)، (تحریر: بیان)، (کربت: غم)

(۲) (وخامت: بدفرجامی)، (آزگار: تمام و کمال)، (اعانت: یاری)

(۳) (حشم: خدمتکار)، (وادی: سرزمین)، (بحبوحه: میان)

(۴) (تعب: سختی)، (بلامعارض: ناگهانی)، (اثنا: هنگام)

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موارد نادرست و املای درست آن‌ها:

گزینه «۱»: تحریر: کتابت، نوشتن (تقریر بیان)

گزینه «۳»: حشم: خدمتکاران، خویشان و زیردستان فرمانروا

گزینه «۴»: بلاعارض: بی‌رقبت

معنای چند واژه نادرست است؟

(اندیشه: بدگمانی)، (ولیمه: مهمانی و عروسی)، (جبهه: پیشانی)، (زاد: توشه)، (کباده: نوعی کمان)، (تپش: گرمی و حرارت)، (تفرید: کناره گرفتن از خلق و تنها شدن)، (ارتفاع: محصول زمین‌های زراعتی)

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. موارد نادرست و معنای درست آنها:
ولیمه: طعامی که در مهمانی و عروسی می‌دهند.

کباده: وسیله‌ای کمانی شکل در زورخانه از جنس آهن که در یک طرف آن، رشته‌ای از زنجیر یا حلقه‌های آهنی متعدد قرار دارد.

معنی کدام واژه درست است؟

الف) (آخته: برکشیده)، (روایی: روایت شده)

ب) (کلاک: آتشدان)، (سجیه: خو)

ج) (محفوظ: بهره یافتن)، (حمایل: محافظ)

د) (گرمرو: کوشا)، (تطاول: تعدی)

۱) الف، د

۲) ب، ج

۳) ج، الف

۴) د، ب

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. موارد نادرست و معنای درست آنها:

الف) (روایی: ارزش، اعتبار)

ب) (محفوظ: بهره‌ور)

همه‌ی گزینه‌ها با بیت «هر آن دل را که سوزی نیست دل نیست / دل افسرده، غیر از آب و گل نیست» تناسب معنایی دارند، به جز ..... .

- (۱) مرده شناس دل را کز عشق نیست جانی / عقرب شمر مگس را کش انگبین نباشد
- (۲) بی‌عشق خود مرده بود دل به زیر پوست / از آتش است گریه‌ی خونین کباب را
- (۳) سخن عشق کند در دل افسرده اثر / مرده در گور اگر زنده به تلقین گردد
- (۴) دل که در وی نباشد آتش عشق / چشمه‌ی زندگی‌اش آب نداشت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌ی ۳: بی‌تأثیر بودن عشق در دل نالایق مفهوم مشترک بیت سؤال و سایر گزینه‌ها: عشق زندگی‌بخش است.

کدام گزینه با عبارت زیر تناسب معنایی دارد؟

«دیدم چاره‌ای نیست و خدا را هم خوش نمی‌آید این بیچاره را که لابد از راه دور و دراز با شکم گرسنه و پای برهنه

به امید چند ریال عیدی آمده، ناامید کنم.»

(۱) مفت شیطان‌اند غفلت‌پیشگان روزگار / سگ به آسانی تواند صید غافل را گرفت

(۲) طاعتی بالاتر از دل‌جویی درویش نیست / دست خود بوسید هر کس دست سائل را گرفت

(۳) سرکشان را عشق می‌سازد به افسون چرب نرم / زیر پر، پروانه آخر شمع محفل را گرفت

(۴) هر که در دریای هستی دامن دل را گرفت / بی‌تردد موجه‌اش دامن ساحل را گرفت

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی ۲: درویش‌نوازی
مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) نکوهش غفلت / ناآگاهان در تسخیر ابلیس‌اند.

(۳) تقابل عشق و سرکشی

(۴) عشق، رهایی‌بخش است.

مضمون کدام گزینه با بیت «چشم بگشا به گلستان و بین / جلوه‌ی آب صاف در گل و خار» یکسان است؟

- (۱) به کوشش باز نتوان کرد از سر تیره‌بختی را / نگردد محو خط سرنوشت از جبهه فرسای
- (۲) سپرداری کن از مهر خموشی زندگانی را / که عمر شمع را کوتاه سازد بادپیمایی
- (۳) حجاب نور وحدت عالم اسباب می‌گردد / شود محجوب اگر در پرده‌های چشم بینایی
- (۴) ز گلچین نیست پروا چهره‌ی گل‌رنگ جانان را / که حسن این گلستان می‌برد از دست گیرایی

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مضمون مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی ۳: وحدت وجود
مفهوم سایر گزینه‌ها:

- (۱) غلبه‌ی تقدیر بر تدبیر / تقدیرگرایی
- (۲) توصیه به خاموشی
- (۴) بی‌نیازی معشوق

بیت «هر که داند گفت با خورشید راز / کی تواند ماند از یک ذره باز؟» با کدام گزینه تناسب دارد؟

(۱) در خیال آباد راحت و آگهی نامحرم است / جلوه ننماید بهشت آنجا که جنس آدم است

(۲) جلوه مشتاقم بهشت و دوزم منظور نیست / می‌روم از خویش در هر جا که می‌خوانی مرا

(۳) به بوی پیرهن از دوست صلح نتوان کرد / کجا فریب دهد جلوه‌ی بهشت مرا؟

(۴) هر که قالب تهی از جلوه‌ی قدّ تو کند / راست چون سرو برندش به خیابان بهشت

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی ۳: نکوهش پرداختن به موضوعات پست با جود

حقیقتی والاتر. مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) تقابل مادیات و معنویات

(۲) مقصد عاشقان حقیقی، تنها معشوق است. / از خودبی‌خودی عاشق

(۴) ستایش زیبایی معشوق / عشق موجب بهره‌مندی و کمال است.

بیت «صد هزاران سایه‌ی جاوید، تو / گم شده بینی ز یک خورشید، تو» بیان‌گر کدام وادی در منطق‌الطیر عطار است؟

- (۱) سوم (۲) پنجم (۳) ششم (۴) هفتم

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بیت سؤال، معرف وادی هفتم، یعنی وادی «فقر» است.

کدام گزینه با عبارت زیر «تقابل معنایی» دارد؟

«و چون ایشان حقوق مرا به طاعت و مناصحت بگزاردند و به معونت و مظاهرت ایشان از دست صیاد بچستم، مرا نیز

از عهده‌ی لوازم ریاست بیرون باید آمد و مواجب سیادت را به ادا رسانید.»

(۱) چون رعیت زبون و خوار بود / ملک پیوسته برقرار بود

(۲) طاعت آن نیست که بر خاک نهی پیشانی / صدق پیش آر که اخلاص به پیشانی نیست

(۳) صیاد ز پیش آید و گرگ اجل از پی / آن صید ضعیفم که ره پیش و پسم نیست

(۴) دگر بار دگر بار ز زنجیر بچستم / از این بند و از این دام زبون گیر جستم

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مفهوم عبارت سؤال: ضرورت توجه به زیردستان و انجام وظایف رهبری

مفهوم گزینه‌ی ۱: لازمه‌ی برقراری حکومت، خوار نگه داشتن مردم است.

مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۲) صداقت ملاک اخلاص است.

(۳) توصیف ناکامی و درماندگی

(۴) توصیف رهایی و آزادی

همه‌ی ابیات با مفهوم آیه‌ی شریفه‌ی (اَذْهَبَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ فَقَوْلَا لَهُ قَوْلًا لَّيِّنًا) تناسب دارد، به جز .....

- (۱) زهر، تریاق به اکسیر مدارا گردد / خشم را هر که فروخورد توانا گردد
- (۲) چون درشتی می‌کند دشمن تو نرمی پیشه کن / نرمی از دل کینه‌ها بیرون یکایک می‌کند
- (۳) بتوان به حرف نرم دل سنگ آب کرد / شیر از ملایمت به شکر دست یافته است
- (۴) در موسم خزان چه ثمر حسن خلق را؟ / ایام گل ملایمت از باغبان خوش است

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم گزینه‌ی ۴: لزوم رفتار متناسب با موقعیت

مفهوم مشترک آیه‌ی شریفه و سایر گزینه‌ها: توصیه به نرمی و مدارا

کدام گزینه با بیت «دانست که دل، اسیر دارد / دردی نه دواپذیر دارد» متناسب‌تر است؟

(۱) درد درمان طلبی‌هاست که بی‌درمان است / ورنه هر درد که دیدیم دواپی دارد

(۲) طمع دردی است در انسان که باشد مال درمانش / بپر این درد را از من ز درمان بی‌نیازم کن

(۳) خوش است درد که باشد امید درمانش / دراز نیست بیابان که هست پایانش

(۴) مرض عشق مرا عرضه مده پیش طیب / که به درمان من سوخته دل درماند

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه‌ی ۴: درمان‌ناپذیر بودن درد عشق
مفهوم سایر گزینه‌ها:

(۱) نگویش در پی درمان بودن

(۲) نگویش طمع

(۳) امیدواری، انگیزه‌ی بهبود است.

ابیات کدام گزینه با عبارت زیر متناسب نیست؟

«من هم از آن حساب و توقف و پرسش قیامت بترسم که وی می‌ترسد و آنچه دارم از اندک مایه حطام دنیا حلال است و کفایت است و به هیچ زیادت حاجتمند نیستم.»

(الف) نامه‌ی اعمال چون برگ خزان ریزد به خاک / آه سردم گر گذاری بر صف محشر کند

(ب) نسیه مکن نقد خود که هر گل صبحی / در نظر خود حساب، روز حساب است

(ج) چنان گزیده‌ی اعمال زشت خویشتم / که نامه‌ی من و مار سیاه هر دو یکی است

(د) هم امروز از پشت بارت بیفگن / میفگن به فردا مر این داوری را

(ه) بهشت و دوزخ باریک‌بینان نقد می‌باشد / حساب خود نیندازد به فردا، خود حساب این جا

(۴) ج - ه

(۳) ب - د

(۲) الف - د

(۱) الف - ج

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. الف) تأثیر آه

ج) خوداتهامی

مفهوم مشترک عبارت سؤال و سایر گزینه‌ها: خودحسابی و آخرت‌اندیشی

معنی واژه‌ی «دم» در کدام گزینه متفاوت است؟

۱) ای دم به دم به خون هلالی کشیده تیغ / مسکین چه کرد؟ موجب چندین مالال چیست؟

۲) وای از آن شب که دم فروبندم / ملک‌الموت آیدم بر سر

۳) هر دم از عمر می‌رود نفسی / چون نگه می‌کنم نمانده بسی

۴) من همان دم که وضو ساختم از چشمه‌ی عشق / چار تکبیر ز دم یک سره بر هرچه که هست

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. «دم» در این گزینه به معنی «نفس» و مجازاً به معنی «سخن» به کار رفته و در سایر گزینه‌ها

به معنی «لحظه» است.

در کدام گزینه اشتباهات بیش‌تری وجود دارد؟

- (۱) فرهاد و شیرین: اثری منظم از نظامی / پیامبر و دیوانه: اثری از جبران خلیل جبران به ترجمه‌ی نجف دریابندری / مرصاد العباد: اثری منشور از نجم رازی
- (۲) ماه نو و مرغان آواره: اثری از گونه به ترجمه‌ی ع. پاشایی / بهارستان: اثری منشور از عبدالرحمان جامی / روضه‌ی خلد: اثری منشور از مجد خوافی
- (۳) جوامع الحکایات و لوامع الروایات: اثری منشور از محمد عوفی / اسرار التوحید: اثری منشور از محمد بن منور / سندبادنامه: اثری منظوم از ظهیری سمرقندی
- (۴) تحفة الاحرار: اثری منظوم از عطار / قصه‌های دوشنبه اثری از آلفونس دوده به ترجمه‌ی عبدالحسین زرین کوب / روزها: اثری منشور از محمد بهمن‌بیگی

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تحفة الاحرار: اثری منظوم از عبدالرحمان جامی
روزها: اثری منشور از محمدعلی اسلامی ندوشن. بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) فرهاد و شیرین: اثری منظوم از وحشی بافقی
- (۲) ماه نو و مرغان آواره: اثری از رابیند رانات تاگور به ترجمه‌ی ع. پاشایی
- (۳) سندبادنامه: اثری منشور از ظهیری سمرقندی

در کدام گزینه آرایه‌های «استعاره - تناسب - تشبیه - تشخیص - تضاد» وجود دارد؟

۱) ای صبا، برگ‌ها از آن نوگل بی‌خار بیار / آتش عشق از آن لعل گهربار بیار

۲) به کف خاک‌ها از آن راه‌گذر خرسندم / توتیایی پی این دیده‌ی خون‌بار بیار

۳) خبری داری اگر از دهن یار بگو / حرف سر بسته‌ای از عالم اسرار بیار

۴) بی‌گل روی تو ذرات جهان در خواب‌اند / رخ برافروز و جهان را به سر کار بیار

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. استعاره: نوگل: استعاره از معشوق / لعل: استعاره از لب معشوق / گهر: استعاره از سخن معشوق / جان‌بخشی به باد صبا استعاره هم به شمار می‌آید.

تناسب: برگ، نوگل، خار / لعل، گهر

تشبیه: آتش عشق (اضافه‌ی تشبیه‌ی): تشبیه عشق به آتش

تشخیص: مورد خطاب قرار گرفتن باد صبا و این که باد، چیزی با خود بیاورد.

تضاد: نوگل ≠ خار

آرایه‌ی درج شده در برابر کدام گزینه درست است؟

- (۱) حدیث روی او در پرده‌ی خورشید و مه گویم / ز بیم چشم بد گل را در اوراق خزان پیچم: حس آمیزی
- (۲) بهشت نسیه دارد مشتری بسیار چون زاهد / به نقد امروز در دامن آن سرو روان پیچم: تضاد
- (۳) ندارم چون همای سخت جان اندیشه‌ی روزی / که گردد نرم‌تر از مغز اگر بر استخوان پیچم: اسلوب معادله
- (۴) اگر از قهرمان عشق یابم سایه‌ی دستی / بساط هر دو عالم را به هم در یک زمان پیچم: ایهام

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تضاد: نقد ≠ نسیه

در کدام گزینه به آرایه‌های بیت زیر اشاره شده است؟

«افلاک پیش قامت هم چون خدنگ تو / خم کرده‌اند پشت ادب چون کمان همه»

(۱) تشبیه - کنایه - حسن تعلیل - استعاره

(۲) استعاره - کنایه - مجاز - پارادوکس

(۳) ایهام - تشبیه - حس آمیزی - اغراق

(۴) اسلوب معادله - استعاره - واج آرایی - تناسب

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشبیه: قامت به خدنگ / افلاک به کمان
کنایه: پشت ادب خم کردن کنایه از اظهار ادب و ارادت و خاکساری
حسن تعلیل: دلیل خمیدگی قامت افلاک، ادای احترام به ممدوح است.

استعاره: جان بخشی به افلاک و کمان